

Guía Docente

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Crítica Arquitectónica		Código	630519004
Titulación	Mestrado Universitario en Arquitectura			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	Anual	Primeiro	Obrigatoria	3
Idioma	CastelánGalegoInglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en EducaciónProxectos Arquitectónicos, Urbanismo e Composición			
Coordinación	Agrasar Quiroga, Fernando		Correo electrónico	fernando.agrasar@udc.es
Profesorado	Abelleira Doldán, Miguel A.		Correo electrónico	miguel.abelleira@udc.es
	Agrasar Quiroga, Fernando			fernando.agrasar@udc.es
	Paz Agras, Luz			luz.paz.agras@udc.es
Web	http://etsa.udc.es/web/			
Descrición xeral	A materia de CRÍTICA ARQUITECTÓNICA ten como obxectivo dotar ao alumno da capacidade de argumentación e discusión de xuízo, como mecanismo esencial para a reflexión sobre as súas propias propostas arquitectónicas e a aprendizaxe sobre as alleas. Como parte do Mestrado Universitario en Arquitectura, esta materia ofrece conceptos básicos cos que realizar unha análise crítica de obras arquitectónicas. O traballo práctico será esencial no desenvolvemente da materia, que utilizará un blog como ferramenta de difusión das argumentacións críticas xeradas na aula.			

Competencias do título

Código	Competencias do título
A10	Aptitude para exercer a crítica arquitectónica.
A12	Elaboración, presentación e defensa, una vez obtidos todos os créditos de grao e mestrado, dun exercicio orixinal realizado individualmente, ante un tribunal universitario no que deberá incluírse polo menos un profesional de recoñecido prestixio proposto polas organizacións profesionais. O exercicio consistirá nun proxecto integral de arquitectura de natureza profesional no que se sintetizen todas as competencias adquiridas na carreira, desenvolvido ate o punto de demostrar suficiencia para determinar a completa execución das obras de edificación sobre as que verse, con cumprimento da regulamentación técnica e administrativa aplicable (T)
B1	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
B2	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
B3	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B4	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B5	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e no especializados dun modo claro e sen ambigüidades
B6	Coñecer os métodos de investigación e preparación de proxectos de construción.
B7	Crear proxectos arquitectónicos que satisfagan á súa vez as esixencias estéticas e as técnicas e os requisitos dos seus usuarios, respectando os límites impostos polos factores orzamentarios e a normativa sobre construción.
B8	Comprender a profesión de arquitecto e a súa función na sociedade, en particular, elaborando proxectos que teñan en conta os factores sociais.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.

C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para o aprendizaxe ao longo da súa vida
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse Mixto
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia do aprendizaxe ao longo da vida
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
	AM10	BM2	CM1
Análise crítico do proxecto arquitectónico a través de exemplos e metodoloxías representativos.	AM12	BM3	CM1
		BM4	
		BM5	
		BM6	
		BM7	
		BM8	
		Análise crítico do proxecto arquitectónico a través de exemplos e metodoloxías representativos.	
	CM4		
	CM5		
	CM6		
	CM7		
	CM8		

Contidos	
Temas	Subtemas

- 1 Conceptos básicos: A crítica como mecanismo de aprendizaxe; o ensaio crítico; os obxectivos da crítica; as orixes da crítica; o papel contemporáneo da crítica; as ferramentas da crítica de arquitectura.
- 2 As aportacións de Alöis Riegl: a crítica formalista.
- 3 As aportacións de Benedetto Croce: a artisticidade e a espiritualidade da arquitectura.
- 4 As aportacións de Bruno Zevi: a caracterización do espazo e a defensa da heterodoxia.
- 5 As aportacións de Reyner Banham: os valores tecnolóxicos.
- 6 As aportacións de Erwin Panofsky: a xénese das formas artísticas.
- 7 As aportacións de Rudolf Wittkower: a relación entre as formas artísticas e a cultura.
- 8 As aportacións de Ernesto Nathan Rogers: tradición, historia e monumento.
- 9 As aportacións de Christian Norberg-Schulz: o carácter existencial do espazo.
- 10 As aportacións de Walter Benjamín: a crítica marxista á modernidade.
- 11 As aportacións de Gaston Bachelard: a crítica fenomenolóxica.
- 12 As aportacións de Manfredo Tafuri: crítica e ideoloxía.
- 13 As aportacións de Collin Rowe: a análise da forma.
- 14 As aportacións de Rem Koolhaas: a reflexión dende a creación.
- 15 Conclusións: a aprendizaxe arquitectónica a través da crítica.

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Obradoiro	A10 B2 B3 B4 B5 B7 B8 C1 C3 C4	14	25	39
Presentación oral	A10 A12	2	15	17
Eventos científicos e/ou divulgativos	C1 C4 C5 C6	0	3	3
Sesión maxistral	B1 B6 C5 C6 C7 C8	13	0	13
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Modalidade formativa orientada á aplicación de aprendizaxes na que se poden combinar diversas metodoloxías/probas (exposicións, simulacións, debates, solución de problemas, prácticas guiadas, etc) a través da que o alumnado desenvolve tarefas eminentemente prácticas sobre un tema específico, co apoio e supervisión do profesorado.
Presentación oral	Presentación razoada dos traballos críticos preparados no obradoiro, aberta ás observacións dos demais alumnos e do profesorado.

Eventos científicos e/ou divulgativos	Asistencia a eventos divulgativos (congresos, xornadas, conferencias, etc), organizados pola ETSAC, DPAUC, etc, indicados polo profesorado da materia, como parte dos contidos docentes do curso, co obxectivo de proporcionar ao alumnado coñecementos e experiencias actuais referentes á asignatura. Preparación de material síntese do traballo realizado na materia para a súa exposición conxunta a finais de curso, no evento organizado polo Departamento de Proxectos Arquitectónicos, Urbanismo e Composición: "Arquitecturas en Curso DPAUC" (Paneis, maquetas, debuxos, videos, textos, performances, ...)
Sesión maxistral	A clase maxistral é tamén coñecida como ?conferencia?, ?método expositivo? ou ?lección maxistral?. Esta última modalidade sóese reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	No obradoiro propoñeranse exercicios de argumentación crítica utilizando o fío condutor dos idearios de diferentes autores. Os resultados dos ensaios críticos debatidos serán divulgados en una sesión pública con invitadas-os expertas-os, no que se poderán analizar as aportacións.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Presentación oral	A10 A12	O restante 40% será o resultado da valoración da presentación oral dos ensaios críticos realizados.	40
Obradoiro	A10 B2 B3 B4 B5 B7 B8 C1 C3 C4	O resultado do traballo do obradoiro da asignatura, cos seus resultados materializados en traballos, representará o 60% da avaliación. A entrega será obrigatoria.	60

Observacións avaliación

É condición necesaria a asistencia a un mínimo do 80% das horas de sesións presenciais programadas. A entrega do traballos é unha condición necesaria para superar a materia. Para concorrer á segunda oportunidade de cada convocatoria será imprescindible ter entregado, na primeira, o traballo desenvolvido durante o curso e revisado polo profesorado da materia. Este traballo tutelado pode ser ampliado e corregido para ser reavaliado na segunda oportunidade.

Avaliación en convocatoria adiantada: Para poder optar á avaliación en convocatoria adiantada deben cumprirse as condicións de avaliación xeral nun curso previo.

Medidas para o estudantado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia : Non se contemplan.

Plaxio. No relativo ao plaxio se atenderá ao indicado no Art. 14º das Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e mestrado universitario da UDC: "A detección de plaxio, así como a realización fraudulenta de probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobado, implicará directamente a calificación de suspenso (0) na materia da convocatoria correspondente, invalidando así calquera calificación obtida en todas as actividades de avaliación de cara á convocatoria extraordinaria".

Fontes de información

Bibliografía básica	- MONTANER, Josep Maria (2007). Arquitectura y Crítica. Barcelona:GG - BARTHES, Roland (2005). Crítica y verdad. Madrid: Siglo XXI - SONTAG, Susan (1996). Contra la interpretación. Madrid: Alfaguara - FUSCO, Renato de (1976). La idea de arquitectura. Historia de la crítica desde Viollet-le-Duc a Persico. Barcelona: GG - FUSCO, Renato de; LENZA, Cettina (1991). La nuova idea di architettura. Sotoria della critica da Rogers a Jenks. Milan: Etaslibri - HAYS, K. Michael (Ed) (). Architecture Theory since 1968. Cambridge (Mass) - Londres: The MIT Press - Columbia Books - VENTURI, Lionello (1979). Historia de la crítica de arte. Barcelona: GG
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Teoría da Intervención Contemporánea/630G02061

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías